

ÉS MÉGIS MOZOG...

16/1 CSILLAGKÉPEK

Tavaszi csillagképek

Ha a Göncöl rúdjának ívét meghosszabbítjuk, akkor egy fényes vörös csillaghoz (Arcturus) jutunk. Ezt népiesen Ökörpásztornak vagy Ökörhajcsárnak nevezik. A csillagképnek, amelyben elhelyezkedik (Bootes), szintén Ökörpásztor a neve.

Az ív további folytatása egy másik csillaghoz (Spica) vezet, amelynek neve nálunk Leányszemű csillag.

Az Ökörpásztortól balra halványabb csillagok egy jól észrevehető, szép félkörívet alkotnak (Corona Borealis). Népünk e csillagképet Urunk asztalának nevezte el.

Tőle jobbra, inkább a vidéki égen észrevehetően, egy feltűnő csillagcsoportosulás található (Coma Berenices), ezt nálunk Tátárdulásnak nevezik.

Téli csillagképek

Télen a legszebb az esti égbolt látványa, sok a feltűnően fényes csillag, és a könnyen fölkereshető csillagkép. Délen fénylik a Kaszás (Orion), mely a téglalap alakú Kaszálóból, és a közepén dolgozó három Kaszásból áll.

Balra lentebb ragyog a Sánta Kata (Sirius), aki az ebédet vitte a kaszásoknak.

A Kaszás felett, északra a Fényes csillag (Capella) tündököl.

A kettő között, kissé jobbra a Bujdosók Lámpása (Aldebaran) vöröslik.

Még egy kicsit jobbra az a sok pici csillag a Fiastyúk (Pleiadok).

Ezektől balra, keletre, a Két Árva csillag (Castor és Pollux) található.

Még keletebbre pedig a Jászol (Praesepe), ami csak a sötét vidéki tájakon látható, de ott igen szép a fekete háttéren az az elmosódott fényfolt.

Az égboltot az ember ősidők óta figyeli. Hitek és tévhitek kapcsolódtak az égi jelenségekhez, a csillagokhoz és bolygókhoz évezredek át. A távcső feltalálása viszont megváltoztatta viszonyunkat a minket körülvevő világmindenséghez. Érthetőbbé, izgalmasabbá, népszerűbbé, de sokkal bonyolultabbá is tette a már régóta meglévő tudományt, a csillagászatot. A távcső volt az első kulcs a világmindenséghez.

16/2 SZEMPONTLISTA

A TABLÓK KIALAKÍTÁSÁHOZ

Képzeljétek el, hogy milyen információs anyagok kapcsolódnak majd az általatok választott témához, és hogyan lehet azokat a lehető legjobban bemutatni egy tábló segítségével!

Határozzátok meg az alábbi szempontok figyelembevételével az elkészítendő tábló jellemzőit!

Milyen méretű lesz a tábló?	
Milyen fajta információs anyagok kerülnek majd rá?	
Mekkorák és milyen minőségűek lesznek a képek?	
Milyen hosszúak és milyen jelegűek lesznek a szövegek?	
Milyen módon lesz tagolva az egész anyag?	
Honnan, merre haladva fogja szemével bejárni a néző?	

16/4 AJÁNLOTT FORRÁSOK

Könyvek

- Strathern, Paul: *Hawking*. Fordította T. Szilágyi Katalin. Elektra Kiadóház, 2000. Heuréka sorozat
- Galántai Zoltán: *Marscsatornák, idegen világok, angyalok, földönkívüliek*. <http://mek.oszk.hu/03600/03638/html/>
- Sagan, Carl: *Korok és démonok*. Fordította Hraskó Péter. Typotex Kiadó, 2001
- Schalk Gyula szerk.: *Naptártörténeti kislexikon*. Fiesta Stúdió Könyvkiadó, Kult. Kft., Tudás könyvtára sorozat, 1999.
- Vekerdi László: *Így élt Galilei*. Typotex Kiadó, 1997.
- Bojtos Ferenc: *Égrenéző*. CSEMETE, Szeged, 1998.
- László Ervin: *Kozmikus kapcsolatok. A harmadik évezred világgépe*. Magyar Könyvklub, 1996.
- Sobel, Dava: *Hosszúsági fok. Egy magányos géniusz igaz története*. Alexandra Kiadó, Pécs, 1997.
- Csaba György Gábor: *A csillagász Hell Miksa írásaiból*. <http://mek.oszk.hu/03200/03286/html/tallozo1/hell/hellt.html>
- Csaba György Gábor: *Szentiványi Márton csillagász nézetei*. Magyar Csillagászati Egyesület, 1998.
- Gerencsér Ferenc szerk.: *Meteorológiai csillagászati földrajzi értelmező szótár*. Inter M.D kiadó, Budapest, 2000.
- Keszthelyi Sándor: *Lakits Ferenc csillagász élete*. Magyar Csillagászati Egyesület, 2000.
- Bebesi Zsófia – Csák Balázs – Kiss László: *Változócsillagok fénygörbéi*. Magyar Csillagászati Egyesület, 1999.
- Szabó Árpád: *Antik csillagászati világgép*. Typotex Elektronikus Kiadó, 1998.
- Székely László: *Az emberarcú kozmosz*. Áron Kiadó, Budapest, 1997.
- Ronan, Colin: *Megmagyarázzuk a világegyetemet*. Magyar Könyvklub – Helikon Kiadó, 1996.
- White, Michael – Gribbin, John: *Stephen W. Hawking. Élete a tudomány*. Szakályos Könyvkiadó, Budapest, 2000.
- Gribbin, John: *Az idő születése*. Akkord Kiadó Kft., Talentom Tudományos Könyvtár sorozat, 2000.

Internetes oldalak

- <http://www.macsed.ngo.hu/z618.htm>
- http://lazarus.elte.hu/~zoltorok/oktat/2000/maigut/terktor_maigut.htm#Az%20ókori
- <http://www.macsbk.hu/tavcso/tipus/reflektor.html>
- <http://www.cab.u-szeged.hu/local/naprendszer/tavcso.htm>

16/5 PONTOZÓLAP

Alakítsd ki a véleményedet minden csoport munkájával kapcsolatban az alábbi három szempont szerint! Véleményedet az ötös skála megfelelő számjegyének bekarikázásával fejezd ki!

A tabló témája	Információ-gazdagság	Kivitelezés	Bemutató előadás
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

Megjegyzések:

1.
.....
.....
2.
.....
.....
3.
.....
.....
4.
.....
.....
5.
.....
.....
6.
.....
.....

